

Over hoe het geluk van ons kind in een juridische tombola geraakte

Aan een zijden draadje hangt het. Het antwoord op de vraag of ons kind gelukkig mag zijn of niet. Misschien moet onze thans vrolijke, leergierige zoon Seth binnenkort weer terug naar school. En ik weet dat hij daar niet gelukkig wordt. En zo is het, hoe het zover kwam:

Toen Seth vier jaar werd, ging hij van de peuterspeelzaal naar de kleuterschool. Hoewel mijn vrouw en ik vermoedden dat de leukste school in ons dorp misschien niet bij onze kijk op het leven zou passen, besloten we na een gesprek met de interim-directeur het toch een kans te geven. Geen inschrijving betekende geen subsidie, dus schreven we hem in. In korte tijd daarna veranderde Seth van een blijde, nieuwsgierige peuter in een door nachtmerries geteisterd verdrietig kleutertje.

Elke dag was een strijd om naar school te gaan. Uitgeput en afgemat kwam hij thuis, soms wilde hij al om vier uur naar bed. Uit de verhalen die hij over school vertelde, bleek dat hij het erg moeilijk had met de verschillen tussen school en thuis. Onze manier van leven was zo anders dan het er op school aan toe ging. Thuis geven we Seth bijvoorbeeld geen time-out, maar praten we conflicten uit. Maar op de peuterspeelzaal hadden ze een strafstoeltje. Als het kan, betrekken we Seth bij het nemen van beslissingen, want ook hij wordt gehoord. Maar in de kleuterklas stak een kleuter een potlood in zijn oogbol omdat hij zei op een andere manier te willen knutselen dan de juf had voorgedaan. Als we iets leuks (of minder leuks) gaan doen, doet Seth ook mee. Maar de juf is hem een paar keer vergeten toen de kleutertjes na gym of buitenspelen weer het klaslokaal in gingen.

Natuurlijk, er kan altijd iets vervelends gebeuren, maar op school was het schering en inslag. En dan is het vreselijk om je kind zo te moeten zien worstelen. Het was bijna zomervakantie en prachtige zonnige dagen braken aan. Wij zaten met een ongelukkige zoon. Welke ouder wil dat nu voor zijn kind?

Ook al was Seth nog niet leerplichtig, we vonden dat het zo niet langer kon. Na grondig onderzoek schreven we Seth van school uit en besloten we voor thuisonderwijs. Eigenlijk is het woord thuisonderwijs een beetje misplaatst, want wij geven hem juist veel buitenshuis les. Soms alleen, maar vaak ook met anderen. In een museum, bij de bakker, in de natuur; echt overal kun je wel wat leren. Dat doen we nu een paar jaar. Seth is gelukkig zo, hij heeft veel vrienden en leert ontzettend veel. En dat willen we heel graag zo houden.

Je vraagt je wellicht af; mag dat zomaar, je kind niet naar school? Als je voor je kind geen school kunt vinden die bij je levensvisie past, kun je volgens de leerplichtwet vrijgesteld worden van inschrijving op een school.¹ Zo kun je je kind thuis (of elders) onderwijzen. (Overigens roept thuisonderwijs ook vaak andere vragen op die ik best wil beantwoorden, maar dat is een andere kwestie, dus dat laat ik voor nu buiten beschouwing.)

Dus, met aanvang van zijn leerplichtige leeftijd stuurden we een kennisgeving aan de leerplichtambtenaar. En toen begon het. De lange strijd voor het geluk van onze zoon.

“Nee,” zei de leerplichtambtenaar, “hij is vier maanden naar school geweest en daarom maak je geen aanspraak meer op vrijstelling op grond van je levensvisie. Of dat wettelijk gezien mag, weet ik niet. Laat de rechter er maar over beslissen.” Maar misschien durfde ze niet zo goed zelf te beslissen, want er zijn legio leerplichtambtenaren die dat door de vingers zien. En zo begon de rechtszaak.

---

¹ bron: Art. 5 lid b LPW - http://wetten.overheid.nl/BWBR0002628/geldigheidsdatum_02-09-2015#3_Artikel5

“Ach,” zei de Officier van Justitie, “deze mensen stoppen niet met thuisonderwijs. Laten we ze schuldig bevinden aan het niet inschrijven maar ze niet straffen en het verder gedogen.” Je moet de wetgeving er overigens goed op naslaan wil je erachter komen dat een inschrijving op school de mogelijkheid op thuisonderwijs in een later stadium bijzonder lastig maakt. En niemand vanuit de overheid wijst je daar van tevoren op.

“Tja,” zei de kantonrechter, “ik vind het een moeilijke kwestie en ken de wet daar niet goed genoeg voor. Ik doe later schriftelijk uitspraak.” En er volgde een schriftelijke uitspraak.

“U hebt uw kind ingeschreven en van ongelijke behandeling ten opzichte van andere ouders is geen sprake. U krijgt een boete of gevangenisstraf.” Maar er zijn ook kantonnrechters die alleen een voorwaardelijke boete opleggen. Of je ontslaan van rechtsvervolging.

“Nou,” zei ik toen, “dan ga ik in Hoger Beroep.” En zo begon het Hoger Beroep.

“Nee,” zei het Openbaar Ministerie, “uw kind moet naar school want u hebt hem ooit ingeschreven. Het geluk van uw kind is hier, heel wrang voor u en uw kind, totaal irrelevant.” Maar eigenlijk had de beste man van het O.M. onze pleitnota niet goed gelezen en niet naar onze advocaat geluisterd, want het gaat ons om ongelijke behandeling tussen ouders van verschillende gezinnen. En daar ging hij helemaal aan voorbij.

“Nou,” zei ik toen met een brok in mijn keel, “ik zit hier omdat ik wil dat mijn zoon gelukkig is. En er is geen school te vinden die bij onze levensvisie past. De verschillen zijn daarvoor te groot. En daar wordt hij ongelukkig van, ik heb dat voor mijn neus zien gebeuren. Nu hij thuisonderwijs krijgt, bloeit hij op. Hij krijgt nu onderwijs op een manier die bij hem past. Ik vind het niet eerlijk dat andere ouders wel gebruik kunnen maken van de vrijstelling met het enige verschil dat zij hun kind nooit hebben ingeschreven en ik wel.” Klaarblijkelijk mag je, nadat je kind is ingeschreven, dus nooit meer je visie verrijken of een andere levensvisie aanhangen. Laat staan dat er gekeken wordt wat goed is voor een kind.

“Vooruit,” zei de raadsheer, “ik zie dat u het beste met uw zoon voor heeft. De onvoorwaardelijke boete verander ik in een voorwaardelijke. Met een euro erbij op kunt u in cassatie. Want het is toch wel een beetje zuur zo.” En zo begon de cassatie.

“Hoewel uw richtingsbezwaar hier niet ter discussie staat (want we gaan ervan uit dat die zeker gegrond zijn)”, zeiden de raadsheren x, y en z, “kunt u, ondanks dat het bij wet zo geregeld is dat u met uw richtingsbezwaar recht heeft op vrijstelling, geen aanspraak maken op die vrijstelling omdat u uw kind heeft ingeschreven. Maar de wet schiet op dat punt wel een beetje tekort, ja.” En daarmee was de kous af.

Het door de Hoge Raad bekrachtigde laatste vonnis betreft nu een voorwaardelijke boete met een proeftijd van twee jaar. Ondanks dat vonnis is eerder, in een nieuwe rechtszaak naar aanleiding van een proces-verbaal voor ‘verzuim van schooljaar nummer drie’ (waarvan het O.M. toegezegd had te seponeren omdat de eerste zaak nog diende), een nog veel hogere -onvoorwaardelijke!- boete opgelegd. Omdat ik Seth nog niet heb ingeschreven. Nee, allicht niet, of dat eerlijk is betwistte ik toch al in de eerste zaak! En dat terwijl proces-verbaal nummer twee wél geseponneerd was.

Welnu, de Nederlandse rechtspraak kan een puntje op haar conto bijschrijven; de Nederlandse Leerplichtwet is juist toegepast. Er blijkt maar weer dat men de regeltjes zwart-wit toepassen belangrijker acht dan dat men kijkt naar de context waarin de regeltjes toegepast worden. De rechterlijke macht in Nederland doet niet aan uitzonderingen. Of geldt dat alleen in ons geval?

Ik ben boos en teleurgesteld. Ik voel me als mens niet serieus genomen. Andere thuisonderwijzers die dergelijke rechtszaken als de onze hebben gevoerd, krijgen een rechterlijk pardon. Of artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht wordt toegepast (wel schuldig, geen straf). Zelfs als hun kinderen vele malen langer dan Seth naar school zijn geweest. Of het komt niet eens tot een rechtszaak, omdat de leerplichtambtenaar coulant is. Het lijkt verdorie wel een tombola!

Hoe is dat nu eerlijke rechtspraak? Hoe leg ik dát nu uit aan Seth? En wat nu, als Seth straks weer naar school moet, moet ik hem dan maar onder mijn arm nemen en in een lokaal opsluiten? Of doet u dat voor ons, beste leerplichtambtenaar? Nee. U misschien dan, edelachtbare? Of wilt u misschien dan dat het een thuiszitter wordt? Dan wordt hij nummer 16001. Waarom maakt u het ons zo onnodig moeilijk?

Wat ons gebeurt is strijdig met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. En Nederlandse wetgeving is daar ondergeschikt aan. Maar schijnbaar is toepassing van een stukje wet waarvan de meesten zijn vergeten waarvoor het ook al weer diende, vele malen belangrijker dan het levensgeluk van onze zoon. Het is maar even dat je dat weet.

PS; mijn dank gaat uit naar allen die ons een warm hart toedragen. Speciaal noem ik daarbij een anonieme weldoener, onze advocaten van Prakken d'Oliveira en de Officier van Justitie in de kantonzaak, die het stiekem wel met ons eens leek te zijn.